

Saimaanportin yhtenäiskoulun (SPYK) neuvottelukunnan kannanotto Mikkelin kaupungin liikennesuunnittelulle sekä Mikkelin kaupungin hallitukselle koulumatkojen turvallisuudesta ja linja-autoliikenteen aikatauluista

SPYK:n arvoja ovat kunnioitus, yhteisöllisyys, turvallisuus ja ilo. Uusi hieno koulumme on ollut kokonaisuudessaan toiminnassa nyt reilut kaksi kuukautta. Jo tässä lyhyessä ajassa on tullut ilmi, että kunnioitusta, yhteisöllisyyttä ja iloa riittää, mutta arvoistamme turvallisuus ei toteudu riittävästi koulumatkoilla.

Oppilaat ja vanhemmat ovat ilmaisseet huolensa koulumatkojen turvallisuudesta niin koulun johdolle kuin meille neuvottelukunnan jäsenillekin. Esille on noussut myös keskustelua paikallisliikenteen aikatauluista, sillä ne eivät sovi yhteen koulupäivien aloitus- ja päättymisaikojen kanssa.

Liikenne- ja viestintäministeriön liikenneturvallisuusstrategian ensimmäinen painopistealue on ”Liikenneturvallisuus on koko yhteiskunnan asia”. Viidennessä kohdassa todetaan, että ”Liikennejärjestelmän ja sen kaikkien osien on oltava turvallisia”. Yksi Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelmassa mainittu keskeinen haaste ja erityispiirre on kouluverkon keskittyminen. Tämä haaste on Mikkelissä nyt realisoitunut, kun uusi ja upea Saimaanportin yhtenäiskoulu aloitti täysimittaisen toimintansa syyslukukauden 2024 alussa. Tähän haasteeseen ei ole osattu vastata riittävällä ja oikea-aikaisella suunnittelulla. Toimintaa täytyy kuitenkin välittömästi tarkastella ja mitoittaa uudelleen. Tällä tavoin me voimme varmistaa lapsille ja nuorille turvallisen koulumatkan kaupunkimme paikallisliikenteessä.

Havaitut epäkohdat:

1. Liian täysistä linja-autovuoroista johtuvat turvallisuusongelmat

Syksy on ollut lämmin ja vähäsateinen, minkä seurauksena monet koululaiset ovat kulkeneet kouluun kävellen tai polkupyörällä. Lihasvoimin liikkumista on hyvä suosia aina kun se on mahdollista, luonnollisesti etäisyydet ja sääolosuhteet huomioiden, sillä kyse on erinomaisesta hyötyliikunnasta. 1. ja 2. luokkien oppilaille ei kuitenkaan suositella saapumaan kouluun pyörällä, koska pienet oppilaat eivät välttämättä vielä hallitse polkupyörää kunnolla eivätkä siten pysty liikkumaan turvallisesti muun liikenteen mukana.

Erityisesti linjat 2S Silvastista ja 152 Ristiinasta Mikkelin keskustaan ovat olleet aivan täynnä ja jo nyt kymmeniä oppilaita on joutunut jäämään linja-autossa seisomapaikoille. Tähän ei ole syynä reppujen pitäminen penkeillä vaan se tosiasia, että kuljetuskaluston määrä ei ole kasvanut samassa suhteessa matkustajamääriin nähden.

Tämä on johtanut mm. siihen, että pienet koululaiset, jotka eivät Mikkelissä ole tottuneet käyttämään julkista liikennettä, eivät uskalla matkustaa linja-autolla kouluun, koska

pelkäävät jäävänsä ilman istumapaikkaa. Tästä syystä vanhemmat ovat joutuneet itse kyyditsemään koululaisia, mikä taas lisää yksityisautoilua.

Linja-autoliikenne on kuitenkin tiettyjen edellytysten täytyessä koululaisille tarjottua koulukyytiliikennettä (viitaten Mikkelin kaupungin Koulukuljetusoppaaseen). Etenkään 1. ja 2. luokkien oppilailla tai välttämättä vanhemmillakaan lapsilla ei ole voimia pitää itseään paikallaan käännoksissä tai mahdollisissa äkkijarrutuksissa. Tämän vuoksi linja-autoliikenteen aliresursointi johtaa väijäämättä merkittävään vaaratilanteiden riskiin, ja on lisäksi ristiriidassa liikenne- ja viestintäministeriön strategian kanssa.

Kaupungin joukkoliikenneinsinööri Liisa Heikkinen kertoi Länsi-Savon haastattelussa (LS 12.9.2024), että ”seisomakuormaa voi olla seitsemisenkymmentä matkustajaa ja siihen istumapaikat päälle.” Näin ollen linja-auton kyytiin voisi hänen mukaansa ottaa jopa 100 matkustajaa. Heikkinen mainitsi, että nyt syksyllä linja-auton kyydissä olisi ollut enimmillään 91 henkilöä. Jos linja-auto on jo täynnä ja kyydissä on esimerkiksi kahdet lastenrattaat, Heikkinen neuvoo odottamaan seuraavaa vuoroa. Tällaisessa tilanteessa koululaiset (ja muutkin kulkijat) jäävät mahdollisesti vesisateella tai paukkupakkasella pysäkillä ja myöhästyvät koulusta. Onko tällainen tilanne todellakin Mikkelin kaupungin liikennesuunnittelun ja Mikkelin kaupungin tahtotila?

Kun lähestymme talvea, myös pyöräilijät siirtyvät joukkoliikenteen käyttäjiksi. Valistuneen arvion mukaan linja-automatkustajien määrä nousee edelleen vähintään 20-30%, jopa 40% (tämä perustuu pyöräilijöiden arvioituun määrään). Lisäksi talvi tuo mukanaan esim. luistinten ja suksien kuljetuksen.

Suurin osa lähialueilla eli n. kahden kilometrin säteellä koulusta asuvista lapsista tulee varmasti talvella koulun kävellessä, koska talvipyöräilyyn sopivia pyöriä on harvalla. Koulun oppilaaksiottoalue on hyvinkin laaja, joten turvallisuusongelmaa ei voida sivuuttaa kannustamalla oppilaita pyöräilyyn ja kävelemiseen. Eritoten musiikkiluokkien oppilaat tulevat koko Mikkelin alueelta Saimaanporttiin, jossa yläkoulun musiikkiluokkien opetus on keskitetty.

Tiedossamme on tieliikennelain 141 § 2 momentin säännös, jonka mukaan: Linja-autossa, jota käytetään liikenteen palveluista annetun lain ([320/2017](#)) mukaiseen henkilöliikenteeseen saa kuitenkin rekisteriin merkityn matkustajamäärän kuljettaja mukaan lukien **tilapäisesti** ylittää 30 prosentilla ajoneuvolle tiellä sallittujen massojen puitteissa. Kuljettajan viereiselle istumapaikalle ja kaikille turvavöin varustetuille istumapaikoille saa kuitenkin sijoittaa enintään rekisteriin merkityn määrän matkustajia. Paikallisliikenteessä voidaan käyttää linja-autoja, joissa on myös rekisteröityjä seisomapaikkoja.

Täten vaadimme Mikkelin kaupungin liikennesuunnittelulta kasvavien matkustajamäärien ennakointia syksyn ja talven aikana, jotta kaikille oppilaille voidaan taata turvallinen koulumatka. Yllä olevaan tieliikennelain säännökseen vedoten tilanne saa olla tilapäinen, mutta ei toistuva tai jatkuva. Jos tiedetään, että

matkustajamäärä jollakin linjalla menee jatkuvasti yli maksimimäärän, tilanne ei ole enää tilapäinen ja tällöin kyseiselle linjalle tulee lisätä matkustajakapasiteettia. Olemme saaneet tietoomme, että 2S-linjan osalta on nyt ollut liikenteessä toinenkin linja-auto, joten hienoa, että asiaan on jo reagoitu.

Mikkelin kaupungin tulee olla aktiivinen toimija tässä asiassa. Kaupunki on tehnyt päätöksen suorkoulun perustamisesta, joten koulun toimintaedellytysten ja turvallisuuden täytyy olla kunnossa kaikilla osa-alueilla.

2. Linja-autopysäkkien turvallisuus

2S-linjan linja-auton jättäessä oppilaat koulun eteen, tulisi miettiä, kuinka autoilijoille voidaan tehokkaasti viestittää linja-auton takaa tulevista oppilaista. Tärkeää on myös kotien ja koulun liikennekasvatus, eli muistutus suojatiekäyttäytymisestä. Yksi ehdotus on vilkkuvat suojatievalot, joita monessa kunnassa on koulujen ympäristössä. Valot alkavat vilkkua, kun suojatietä lähestytään. Myös nopeakasvatukset ja huomiokyltit ovat hyvä vaihtoehto.

Ristiinantien linja-autopysäkit, joilla Ristiinan, Anttolan, Moision ja Kirkonvarkauden suunnista tulevat oppilaat jäävät pois, eivät ole turvallisia. Linja-autopysäkit ovat hyvin kapeita ja tien vieressä olevat betoniporsaat ovat houkuttelevat koululaiset kiipeilemään niiden päällä. Linja-autopysäkeillä on pahimmillaan 50 lasta odottamassa linja-autoa, eli tungosta on. Vieressä kulkevalla tiellä nopeakasvatus on 60 km/h.

Ehdotamme, että nopeakasvatus nousisi vasta linja-autopysäkin jälkeen, linja-autopysäkkiä levennetään jalkakäytävän suuntaan, betoniporsaat poistetaan ja pysäkillä rakennetaan tarpeeksi iso suojaisa katos, joka samalla ohjaa oppilaat turvalliselle odotuspaikalle. On vain ajan kysymys, milloin kyseisellä kohdalla tapahtuu onnettomuus. Samojen periaatteiden mukaisesti tulisi arvioida tämän kulkusuunnan muitakin linja-autopysäkkejä, joiden käyttö on nyt merkittävästi lisääntynyt.

Vaadimme, että Mikkelin kaupungin liikennesuunnittelu ja Mikkelin kaupunki arvioivat nyt muuttuneessa tilanteessa linja-autopysäkkien turvallisuuden kokonaisvaltaisesti.

3. Linja-autoliikenteen aikataulut eivät tehdyistä muutoksista huolimatta edelleenkaan palvele koulumatkaliikennettä

Linja-autoliikenne palvelee kaikkia kuntalaisia koululaisista työmatkalaisiin ja eläkeläisiin. Tällä hetkellä 2S-linja lähtee Silvastista klo 07:06 ollen SPYK:lla jo klo 07:25, jolloin odotusaikaa koululla jää 45 minuuttia. Tämä on kohtuuttoman pitkä aika kenelle tahansa syyssateessa tai talvipakkasella. Seuraava vuoro lähtee klo 07:49, joka

aikataulun mukaan on perillä 08:11 aiheuttaen sen, että ensimmäiseltä tunnilta myöhästyy. Koulun alkaessa klo 09:05, linja-auto on perillä klo 09:00, eli jälleen ensimmäiselle tunnille ei ehdi ajoissa.

Sama tilanne on linja-auton numero 152 osalta, kun koulu alkaa klo 08:15. Linja-auto on perillä Ristiinantien pysäkillä jo klo 07:38, jättäen koululla odotusaikaa ennen koulun alkua lähes 30 minuuttia (kävelymatka huomioiden).

Osa SPYK:n oppilaista saapuu myös esim. Savisillan suunnalta. Koulun alkaessa klo 08:15, oppilaat joutuvat lähtemään koulumatkalle klo 07:05 ja ovat koululla jo klo 07:33. Myöskään aamuina, jolloin koulu alkaa klo 09:05, yhteydet Savisillan suunnalta eivät toimi sujuvasti.

Esitämme, että näiden edellä mainittujen ja muidenkin linjojen aikatauluja tarkastellaan kriittisesti, jotta koulumatkat olisivat sujuvia ilman pitkiä odotusaikoja. Pitkät odotusajat lisäävät lasten turvattomuuden tunnetta ja edellyttävät koulun puolelta valvonnan lisäämistä mahdollisten ja valitettavan todennäköisten käytöshäiriöiden vuoksi. Koululla ei kuitenkaan ole resursseja lisätä valvontaa, koska opettajakunta on jo nyt tiukoilla ja avustajien määrää on vähennetty.

Lopuksi lainaamme Mikkelin kaupungin liikenneohjesääntöä, jonka toivomme olevan tie edellä mainittujen asioiden korjaamiseksi yhteistyön ja keskustelun kautta. Näin voimme olla ylpeitä uudesta koulustamme ja kaupungistamme, joka välittää koululaisistaan: ***”Hyvällä yhteistyöllä koulujen, liikennöitsijöiden ja oppilaiden huoltajien kesken edistämme lapsen turvallisuutta ja hyviä kuljetuskokemuksia esiopetus- ja koulutiellä. ”***

Yhteistyöterveisin,
Saimaanportin yhtenäiskoulun neuvottelukunta
Pirkka Ohlis, neuvottelukunnan puheenjohtaja
Susanna Savander, Saimaanportin yhtenäiskoulun rehtori

Yhteyshenkilö asiassa:
Jenni Liikanen
neuvottelukunnan varajäsen, LT, ortopediaan ja traumatologiaan erikoistuva lääkäri